

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО»

ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ
на основі базової середньої освіти (9 кл.)

УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОГРАМА*

співбесіди для вступників на основі базової середньої освіти (9 клас)

ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ.

Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються літерами *г і з*.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв (характерні риси звуків і букв). Звукове значення букв *я, ю, є, ї та щ*.

Склад. Наголос. Поділ слова на склади. Поняття про правописний та розмовно-побутовий рівні наголошування складів у словах. Орфоепія як розділ мовознавчої науки. Поняття про орфоепічну помилку.

Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Позначення на письмі ненаголошених голосних [e], [и] та [o] перед складом з наголошеним [y] в коренях слів.

Орфографічний словник (призначення). Орфограма (приклади відомих орфограм). Поняття про орфографічну помилку.

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків.

Вимова і правопис префіксів **роз-, без-**.

Спрощення в групах приголосних (приклади слів, у яких спрощення відбувається/не відбувається).

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у – в, і – й, з – із – зі* (правила милозвучності). Вимова і правопис префіксів **з- (зі-, с-), роз- (розі-)**.

Чергування [o] – [a], [e] – [і], [e] – [и]; [o], [e] з [і]; [и] – [і] після [ж], [ч], [ш], [щ] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с'].

Позначення м'якості приголосних на письмі буквами **ь, і, є, ю, я**. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа (приклади слів, у яких на письмі є апостроф/не ставиться апостроф). Основні правила переносу слів.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ.

Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Використання слів у прямому й переносному значеннях. Поняття про лексичну помилку.

Групи слів за вживанням: загальноживані й стилістично забарвлені слова (діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова). **Активна й пасивна лексика** української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.

Групи слів за походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова; тлумачний словник української мови; словник іншомовних слів як джерела з'ясування, уточнення лексичного значення слова. Лексична помилка (тавтологія, калькування, вживання слів у невласливих значеннях тощо). Написання слів, що увійшли в українську мову з інших мов (слова іншомовного походження): букви **и, і**; подвоєння букв у загальних і власних назвах іншомовного походження.

ГРУПИ СЛІВ ЗА ЗНАЧЕННЯМ: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми (визначення, приклади).

ФРАЗЕОЛОГІЯ. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення.

БУДОВА СЛОВА. ОРФОГРАФІЯ.

Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення — значущі частини слова. Спільнокореневі слова й форми слова. Незмінні й змінні слова. Правопис значущих частин слова: на прикладі написання префіксів *пре-, при-, прі-*.

СЛОВОТВІР. ОРФОГРАФІЯ.

Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення: *префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний* (відкидання від твірного слова префіксів, суфіксів і закінчення), *складання основ* (або слів), *абревіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу*. Словотвірний ланцюжок. Словотвірний розбір слова. Зміни приголосних при творенні слів: іменників із суфіксом *-ин(а)* від прикметників на *-ський, -цький*; буквосполученням *-чн-* (*-инн-*). Зміни приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксами *-ськ-, -цьк-, -зьк-* та іменників із суфіксами *-ств(о), -зств(о), -цств(о)*.

Складні слова. Сполучні *ю, е* в складних словах.

Творення складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *пів-*; правопис складноскорочених слів.

МОРФОЛОГІЯ. САМОСТІЙНІ ЧАСТИНИ МОВИ. ОРФОГРАФІЯ.

Морфологія як розділ мовознавчої науки. Загальна характеристика частин мови.

Іменник. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Збірні іменники. Рід іменників. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни й групи. Відмінювання іменників I відміни. Відмінювання іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Букви *-а (-я), -у (-ю)* в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни. Відмінювання іменників III–IV відмін.

Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини. Особливості написання іменників у кличному відмінку. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові. Велика буква та лапки у власних назвах.

Не з іменниками.

Букви *е, и, і* в суфіксах *-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн(я), -ення(я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о)*.

Правопис складних іменників.

Прикметник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прикметників за значенням: *якісні, відносні, присвійні*. Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Ступені порівняння якісних прикметників (*вищий і найвищий*), творення їх. Відмінювання прикметників. Перехід прикметників в

іменники. Написання *не* з прикметниками. Написання **-н-** і **-нн-** у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні й складені. Відмінювання числівників. Узгодження числівників з іменниками. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.

Займенник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені. Відмінювання займенників усіх розрядів. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.

Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма (інфінітив), особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на **-но**, **-то**. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова. Часи дієслів: теперішній, минулий, майбутній. Зміна дієслів у минулому часі. Дієслова I і II дієвідмін. Букви **е**, **и** в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін.

Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу.

Способи дієслів (*дійсний, умовний, наказовий*). Творення дієслів умовного й наказового способів. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу. Безособові дієслова. **Не** з дієсловами.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Правопис відмінкових закінчень дієприкметників. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни. Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**. Правопис суфіксів дієприкметників. **-Н-** у дієприкметниках та **-нн-** у прикметниках дієприкметникового походження. **Не** з дієприкметниками.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, творення їх. **Не** з дієприслівниками.

Прислівник як незмінювана самостійна частина мови (значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль). Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників (*вищий і найвищий*). Написання прислівників окремо, разом, через дефіс. Написання прислівникових словосполучень типу: *раз у раз, з дня на день*.

МОРФОЛОГІЯ. СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВИ. ОРФОГРАФІЯ.

Прийменник як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні. Види прийменників за будовою (непохідні й похідні прийменники). Синонімічні й антонімічні прийменники.

Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо. Синонімічні й антонімічні сполучники.

Частка як службова частина мови, що надає слову або реченню додаткових відтінків. Частки формотворчі та словотворчі. Правопис часток *не і ні* з різними частинами мови. Написання часток *-бо, -но, -то, -от, -таки*.

МОРФОЛОГІЯ. Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

РЕЧЕННЯ. ТЕКСТ. ВІДОМОСТІ ІЗ СИНТАКСИСУ Й ПУНКТУАЦІЇ.

Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова й речення. Головне й залежне слово в словосполученні (будова й види словосполучень за способами вираження головного слова).

Речення, його граматична основа(підмет і присудок;узгодження головних членів речення; способи вираження підмета; способи вираження присудка). Види речень за метою висловлення (розповідні, питальні, спонукальні); за емоційним забарвленням: окличні й неокличні. Порядок слів у реченні. Прості речення (поширені й непоширені; прості ускладнені речення; повні й неповні речення; тире в неповних реченнях). Прості двоскладні й односкладні речення. Односкладніпрості речення з головним членом у формі присудка (*означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові*) і підмета (*називні*).

Тире між підметом і присудком. Поняття про пунктуаційну помилку.

Другорядні члени речення: додаток (способи вираження), означення(способи вираження;прикладка як різновид означення), обставина (види обставин за значенням, способи їх вираження). Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.

Речення з відокремленими членами.

Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (додатки, означення, обставини). Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Речення з однорідними членами (зі сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Сміслові відношення між однорідними членами речення (єднальні, протиставні, розділові). Кома між однорідними членами. Узагальнювальне слово в реченні з однорідними членами. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Звертання. Непоширені й поширені звертання. Риторичне звертання. Розділові знаки при звертанні. **Вставні слова** (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Найбільш уживані **вставні слова та сполучення слів**. Виділення вставних слів на письмі комами.

Пряма й непряма мова. Діалог.

Розділові знаки в реченнях із прямою мовою. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Тире при діалозі.

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ, ЙОГО ОЗНАКИ.

Складні речення: характерні ознаки щодо структури.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії, міри й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допустові). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення.

Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами.

Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності

Текст: основні ознаки; особливості побудови (складові частини, які формують текст як одиницю усного чи писемного мовлення).Інтонція речень, різних за метою висловлення. Розділові знаки в кінці речення.

Слово як компонент речення. Лексичне значення слова. Слово як частина мови.

**Програму вступних випробувань у формі співбесіди для вступників на основі базової середньої освіти укладено відповідно до Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови 5–9 класи (затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804*

**Критерії оцінювання відповідей абітурієнтів
за результатами співбесіди з української мови**

100-109 балів	Абітурієнт/абітурієнтка будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; допускає суттєві помилки; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна; відповідь на запитання фрагментарна, характеризується початковими уявленнями щодо питання з предмета/теми
110-119 балів	Абітурієнт/абітурієнтка не виявляє знань більшої частини раніше вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у формулюванні правил, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
120-129 балів	Абітурієнт/абітурієнтка дає відповідь, що за обсягом складає менше половини від норми; відповідь на запитання характеризується уже певною завершеністю, зв'язністю; проте є недоліки за рядом показників (до семи), наприклад: відзначається неповнотою і поверховістю; порушенням послідовності викладу.
130-139 балів	Абітурієнт/абітурієнтка володіє теоретичними знаннями, але відповідь характеризується недоліками за кількома показниками (до шести), відсутня самостійність суджень, хоча основний навчальний матеріал відтворюється, завдання за зразком-виконує; володіє елементарними вміннями, сформованими у результаті попередньої навчальної діяльності; аргументованість, добір (у процесі усної відповіді) слів/прикладів мовних явищ не завжди вдалий тощо.
140-149 балів	Абітурієнт/абітурієнтка дає відповідь, що наближається до норми, у цілому є завершеною, але трапляються недоліки за низкою показників (до п'яти): відповідям властива поверховість висвітлення.
150-159 балів	Абітурієнт/абітурієнтка виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки в формулюванні правил (до чотирьох); матеріал викладається непослідовно.
160-169 балів	Абітурієнт/абітурієнтка добре володіє більшою частиною раніше вивченого матеріалу, але не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.
170-179 балів	Абітурієнт/абітурієнтка дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, у мовленнєвому оформленні усної відповіді.

180-189 балів	Абітурієнт/абітурієнтка повністю володіє матеріалом. Відповідь відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови, розуміє й пояснює істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; але є негрубі помилки (1-2). Відповідь абітурієнта правильна, логічна, обґрунтована, хоча йому бракує власних суджень.
190-199 балів	Абітурієнт/абітурієнтка повністю володіє матеріалом; монологічне висловлювання-відповідь вибудовує логічно, послідовно, яскраво і оригінально; добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції; відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю; але за одним із критеріїв допущено недолік.
200 балів	Абітурієнт/абітурієнтка володіє матеріалом, ґрунтовно і послідовно викладає його, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки; застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно дібрані, демонструє вміння самостійно оцінювати різноманітні явища лінгвальної дійсності, мовленнєві ситуації, виявляти і відстоювати особисту позицію, дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови; знання є глибокими, міцними, системними, що дозволяє застосовувати їх для виконання творчих завдань

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
на основі базової середньої освіти (9 кл.)

Фонетика

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки
2. Звукове значення букв *я, ю, є, і, щ* та буквосполучень *дз, дж* (на прикладі слів)
3. Правопис ненаголошених голосних (*основне правило, приклади*)
4. Сполучення *йо, ьо*.
5. Чергування приголосних при зміні слів та творенні нових слів.
6. Подвоєння та подовження приголосних.
7. Спрощення в групах приголосних (*навести приклади слів, у яких спрощення відбувається; приклади слів, у яких спрощення не відбувається*)
8. Правила вживання апострофа (*навести приклади слів, у яких на письмі апостроф ставимо/не ставимо*)
9. Правила вживання знакам'якшення (*навести приклади слів, у яких знак м'якшення пишемо/не пишемо*)

Будова слова. Лексикологія

1. Морфеміка як розділ мовознавчої науки. Значущі частини слова (*корінь, префікс, суфікс, закінчення – визначення морфем; навести приклади слів, вказавши на їх будову*). Морфемний аналіз слова (*послідовність визначення морфем/значущих частин слова*)
2. Спільнокореневі слова
3. Правопис префіксів (*розрізнення префіксів змінних/незмінних; основні правила вживання префіксів ПРЕ-; ПРИ-; С-; З-; приклади слів, що ілюструють уживання префіксів*)
4. Правопис суфіксів.
5. Способи творення слів.
6. Лексикологія як розділ мовознавчої науки. Лексика загальноновживана й стилістично забарвлена.
7. Однозначні та багатозначні слова.
8. Пряме і переносне значення слова.
9. Синоніми. Антоніми. Омоніми.
10. Фразеологія як розділ мовознавчої науки. Фразеологізми: джерела творення, приклади, синтаксична роль.

Морфологія

1. Морфологія як розділ мовознавчої науки
2. Іменник як частина мови (загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль).
3. Відмінювання іменників. Типи відмін іменників.
4. Прикметник як частина мови (загальне значення; морфологічні ознаки, синтаксична роль)
5. Ступені порівняння прикметників.
6. Числівник як частина мови (загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль)

7. Відмінювання числівників. Зв'язок числівника з іменником
8. Займенник як частина мови. Розряди займенників.
9. Дієслово як частина мови (загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль).
10. Особливі форми дієслова.
11. Правопис прислівників
12. Службові частини мови, їх правопис.

Синтаксис

1. Члени речення (головні: підмет, присудок; другорядні:).
2. Просте речення. Види простих речень (за метою висловлювання: розповідне, питальне, спонукальне; *просте поширене речення/просте непоширене; просте двоскладне/просте односкладне*)
3. Тире між підметом і присудком (на прикладі речення)
4. Однорідні члени речення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
5. Звертання і вставні слова. Розділові знаки при них.
6. Односкладні речення, їх типи.
7. Типи складних речень.
8. Складнопідрядні речення, їх види.
9. Безполучникові складні речення. Розділові знаки в них.
10. Розділові знаки при прямій мові.
11. Текст: основні ознаки; особливості побудови (складові частини, які формують текст як одиницю усного чи писемного мовлення).
12. Інтонія речень, різних за метою висловлення. Розділові знаки в кінці речення.